

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale

Ediția a 14-a, actualizată la
12 martie 2018

Codul de procedură civilă
și 12 legi uzuale

Ediția a 14-a, actualizată la
15 martie 2018

Copyright©2018 Editura Hamangiu SRL

Editură de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale CNATDCU

Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Editura Hamangiu: Str. Mitropolit Filaret nr. 39-39A, Sector 4, București, O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax: 021.336.04.43; 031.805.80.21; Vânzări: 021.336.01.25; 031.425.42.24

E-mail: redactia@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ROMÂNIA [Legislație]

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale. - Ed. a 14-a. - București : Editura Hamangiu, 2018

ISBN 978-606-27-1022-4

Cuprins general

Scurte considerații pe marginea unor dispoziții de procedură civilă interpretate neunitar în practica judiciară _____ V

Codul de procedură civilă _____ 1

Index _____ 305

1. **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (*extras*) _____ 323
2. **Legea nr. 2/2013** privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (*extras*) _____ 328
3. **Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești** (*extras*) _____ 333
4. **Legea nr. 554/2004** a contenciosului administrativ _____ 366
5. **Ordonanța Guvernului nr. 2/2001** privind regimul juridic al contravențiilor _____ 388
6. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013** privind taxele judiciare de timbru _____ 405
7. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008** privind ajutorul public judiciar în materie civilă _____ 422
8. **Ordonanța Guvernului nr. 2/2000** privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară (*extras*) _____ 440
9. **Legea nr. 192/2006** privind medierea și organizarea profesiei de mediator _____ 445
10. **Legea nr. 188/2000** privind executorii judecătorești (*extras*) _____ 472
11. **Legea nr. 72/2013** privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante _____ 487
12. **Ordinul ministrului justiției nr. 359/C/2013** pentru aprobarea formularelor utilizate în procedura cu privire la cererile de valoare redusă prevăzută de art. 1.025-1.032 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă _____ 495

Listă de abrevieri ale reglementărilor frecvent citate

- C. Rom.** – Constituția României (republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003)
- CPC 1865** – Codicele de procedură civilă decretat la 9 septembrie 1865, republicat în M. Of. nr. 45 din 24 februarie 1948
- O.G. nr. 5/2001** – Ordonanța Guvernului nr. 5/2001 privind procedura somației de plată, publicată în M. Of. nr. 422 din 30 iulie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 295/2002
- O.U.G. nr. 119/2007** – Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte între profesioniști, publicată în M. Of. nr. 738 din 31 octombrie 2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 118/2008
- Legea nr. 105/1992** – Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992
- C. civ. 1864** – Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în M. Of. nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865
- C. com.** – Codicele de comerț din 1887, publicat în M. Of. nr. 31 din 10 mai 1887
- Decretul nr. 32/1954** – Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, publicat în B. Of. nr. 9 din 31 ianuarie 1954
- CC** – Codul civil (Legea nr. 287/2009, republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011)

Scurte considerații pe marginea unor dispoziții de procedură civilă interpretate neunitar în practica judiciară

Prof. univ. dr. **Gabriel BOROI**^[1]
Judecător dr. **Delia Narcisa THEOHARI**^[2]

În prezentul articol am analizat o serie de dispoziții de procedură civilă, cuprinse în cod sau în diverse acte normative speciale, a căror aplicare în practica judecătorească a generat soluții divergente.

■ Domeniul de aplicare a art. 158 alin. (1) C. proc. civ. privind domiciliul sau, după caz, sediul procesual ales

Potrivit art. 158 alin. (1) C. proc. civ., *în caz de alegere de domiciliu sau, după caz, de sediu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, comunicarea se va face, după caz, potrivit art. 155 sau art. 156.*

În legătură cu acest text legal, expunem următoarele observații punctuale:

a) *Alegerea de domiciliu/sediu poate fi făcută numai de către parte pentru sine, iar nu și pentru cealaltă parte; cu alte cuvinte, o parte nu poate alege domiciliul/sediul procesual al celeilalte părți.*

De exemplu, dacă contestatorul (debitor) a indicat, în cuprinsul unei contestații la executare, domiciliul procesual ales al intimatului (creditor), preluând domiciliul pe care această din urmă parte și l-a ales, la momentul depunerii cererii de executare silită la executorul judecătoresc, pentru comunicarea actelor de executare, instanța nu va proceda la citarea intimatului la acest domiciliu procesual ales, ci va pune în vedere contestatorului să indice domiciliul sau reședința intimatului pentru a fi citat potrivit art. 155 C. proc. civ.

Această soluție are în vedere faptul că, pe de o parte, în cadrul procesului privind contestația la executare, intimatul nu a procedat la alegerea unui astfel de domiciliu, alegerea făcută de cealaltă parte nefiind operantă, iar, pe de altă parte, domiciliul procesual ales în fața executorului judecătoresc, în absența unei manifestări de voință a părții vizate, nu poate fi extins și în faza judecătii desfășurate în fața instanței.

Se impune însă observarea dispoziției art. 202 alin. (3) teza a II-a C. proc. civ., potrivit căreia, dacă părțile nu își aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatului (în caz de coparticipare procesuală, când numărul părților este foarte

^[1] Rector al Universității „Nicolae Titulescu” din București, formator la Institutul Național al Magistraturii.

^[2] Judecător în cadrul Curții de Apel București, formator la Institutul Național al Magistraturii.

mare), judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 58 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamantilor sau, după caz, a părților și căruia i se vor comunica actele de procedură. Prin urmare, numai în această situație, în vederea asigurării desfășurării normale a activității de judecată, instanța va fi aceea care va desemna mandatarul comun în persoana curatorului special, la sediul profesional al căruia se vor comunica părților actele de procedură.

b) Alegerea de domiciliu sau de sediu trebuie să fie expresă, neputând fi dedusă din alte circumstanțe ale cauzei.

Simplul fapt că cererea de chemare în judecată este semnată de către avocatul reclamantului, ipoteză în care sediul profesional al acestuia se impune a fi menționat în cuprinsul cererii, raportat la art. 194 lit. b) C. proc. civ., nu determină concluzia că reclamantul și-a ales domiciliul procesual la sediul avocatului care îl reprezintă.

Este de observat însă că, în ipoteza art. 202 C. proc. civ., mandatarul comun indicat de către părți reprezintă persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură la domiciliul sau la sediul acestuia, aspect ce rezultă din alin. (1) al articolului menționat. Ca atare, prin indicarea de către părți, la solicitarea instanței, a mandatarului comun, acestea își aleg practic și domiciliul sau sediul procesual la domiciliul sau la sediul mandatarului.

c) Oricare parte din proces, persoană fizică sau juridică ori entitate fără personalitate juridică, are dreptul să își aleagă un domiciliu sau un sediu procesual pentru comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură pe parcursul litigiului, urmând ca această operațiune să se efectueze numai la domiciliul/sediul procesual ales, iar nu și în condițiile art. 155 sau, după caz, ale art. 156 C. proc. civ.

Astfel, dacă partea și-a ales, în condițiile legii, un domiciliu procesual pentru comunicarea actelor de procedură, prima instanță va dispune citarea părții exclusiv la acest domiciliu. Eventuala critică de nelegalitate a hotărârii primei instanțe, invocată de parte în apel, pentru considerentul că citarea sa pe parcursul judecării cauzei în primă instanță s-a efectuat numai la domiciliul procesual ales, iar nu și în condițiile art. 155 sau, după caz, art. 156 C. proc. civ., are caracter nefondat.

În schimb, în ipoteza în care o parte și-a ales un domiciliu sau, după caz, sediu procesual cu respectarea dispozițiilor legale, citarea acesteia în condițiile art. 155 sau art. 156 C. proc. civ. atrage nelegalitatea îndeplinirii procedurii de citare, citația și dovada de înmănare sau procesul-verbal, după caz, fiind nule prin raportare la art. 157 alin. (3) C. proc. civ. cu trimitere la alin. (1) lit. e) al aceluiași articol, respectiv art. 164 alin. (3) cu trimitere la alin. (1) lit. c).

O problemă controversată ivită în practica judiciară vizează caracterul legal sau, dimpotrivă, nelegal al procedurii de citare în situația în care o parte, deși își alesese domiciliul procesual în condițiile legii, a fost citată la domiciliul său inserat în cartea de identitate, loc în care a primit citația și a semnat dovada de înmănare a acesteia.

Sancțiunea care intervine în ipoteza în care citarea nu s-a efectuat la domiciliul procesual ales este nulitatea procedurii de citare [citația și dovada de înmănare sau procesul-verbal, după caz, fiind nule prin raportare la art. 157 alin. (3) C. proc. civ.

cu trimitere la alin. (1) lit. e) al aceluiași articol, respectiv art. 164 alin. (3) cu trimitere la alin. (1) lit. c)]. În acest caz, caracterul expres al nulității determină prezumția relativă a vătămării, potrivit art. 175 alin. (2) C. proc. civ. În schimb, continuând raționamentul, primirea și semnarea citației de către partea însăși sunt de natură să răstoarne prezumția de vătămare, partea fiind înștiințată cu privire la existența și locul desfășurării procesului, precum și în legătură cu celelalte elemente care, în concepția legiuitorului, este necesar a fi cunoscute de către destinatar. Drept consecință, fiind înlăturată prezumția vătămării, apreciem că, în această situație, părții i-ar reveni sarcina de a face dovada unui prejudiciu decurgând din faptul că nu a fost citată la domiciliul procesual ales.

De pildă, partea citată personal pentru administrarea interogatoriului și care nu s-a prezentat la termenul de judecată stabilit în acest scop ar putea susține că vătămarea pe care a suferit-o decurge din împrejurarea că instanța poate face aplicarea art. 358 C. proc. civ., deși și-a ales domiciliul la sediul profesional al avocatului său tocmai în considerarea faptului că este un specialist al dreptului și că, într-o atare calitate, o putea atenționa cu privire la exercitarea obligațiilor procesuale și la consecințele juridice ale nerespectării acestora.

d) Faptul că partea a specificat în cuprinsul actului de procedură un domiciliu sau, după caz, un sediu procesual ales nu îi înlătură obligația procedurală de a-și indica și domiciliul sau reședința ori sediul.

Astfel, în timp ce domiciliul/sediul procesual ales privește exclusiv locul unde vor fi comunicate actele de procedură pe parcursul procesului, alegerea unui astfel de domiciliu fiind lăsată, de principiu, la latitudinea părții, domiciliul sau reședința ori sediul reprezintă datele acesteia de identificare, specificarea lor constituind o obligație procesuală în sarcina sa. Menționarea acestor din urmă date se impune nu numai din perspectiva identificării părții și, eventual, a posibilității de punere în executare a hotărârii judecătorești, ci și din aceea a incidenței anumitor instituții de drept procesual a căror aplicare este legată de noțiunea de „domiciliu” (competență etc.).

e) În cazul persoanei fizice, „locul ales” menționat în cuprinsul art. 155 alin. (1) pct. 6 teza a II-a C. proc. civ. este diferit de domiciliul procesual ales reglementat de art. 158 C. proc. civ.

Astfel, potrivit art. 155 alin. (1) pct. 6 teza a II-a C. proc. civ., persoanele fizice vor fi citate la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reședința cunoscută ori la locul ales de ele. Acest „loc ales de ele” se referă la ipoteza în care persoana fizică nu se află nici la domiciliul înscris în actul de identitate, nici la reședința sa în sensul atribuit de Codul civil acestei noțiuni, ci într-un alt loc.

Spre deosebire de domiciliul procesual ales, unde se găsește persoana însărcinată cu primirea corespondenței, la „locul ales” se găsește însăși partea.

Aspectul că cele două noțiuni sunt diferite rezultă și din mențiunea existentă în finalul alin. (1) al art. 158 C. proc. civ., respectiv din faptul că, dacă partea nu a indicat, în ipoteza domiciliului procesual ales, și persoana însărcinată cu primirea

actelor de procedură, comunicarea se va face potrivit art. 155 sau, după caz, art. 156 C. proc. civ., textul art. 155 incluzând, în alin. (1) pct. 6 teza a II-a, „locul ales de parte”.
 Prin urmare, în situația în care partea ar indica un loc de comunicare a actelor de procedură cu titlul de domiciliu procesual ales și pe ea însăși ca persoană însărcinată cu primirea corespondenței, nu ne vom afla în prezența unui domiciliu procesual ales în condițiile art. 158 alin. (1) C. proc. civ., ci a noțiunii de „loc ales” inserate în art. 155 alin. (1) pct. 6 teza a II-a C. proc. civ.

f) *Alegerea unui domiciliu sau sediu procesual presupune, totodată, și indicarea expresă a persoanei însărcinate cu primirea actelor de procedură, iar nu numai a adresei.*

Din moment ce legea nu introduce vreo distincție, persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură poate fi atât o persoană fizică, cât și una juridică (diferită de destinatar, astfel cum am arătat mai sus).

Alegerea unui domiciliu sau, după caz, a unui sediu implică indicarea adresei unde urmează a fi comunicate actele de procedură, la care se adaugă obligația procesuală a părții de a specifica și o persoană însărcinată cu primirea acestora la adresa menționată, dat fiind faptul că partea nu se găsește în acel loc.

Se impune evidențierea faptului că textul art. 158 alin. (1) C. proc. civ. nu introduce vreo deosebire între felul persoanei însărcinate cu primirea actelor de procedură, persoană fizică sau persoană juridică, motiv pentru care nici interpretarea textului nu poate fi făcută diferențiat. De altfel, faptul că o persoană juridică poate fi mandatată de o parte drept persoană însărcinată cu primirea actelor de procedură rezultă și din dispozițiile art. 202 alin. (2) C. proc. civ.

În ipoteza în care partea mandatează o persoană juridică pentru primirea actelor de procedură la domiciliul sau, după caz, la sediul procesual ales, procedura este legal îndeplinită dacă dovada de înmănare a fost semnată de funcționarul sau de persoana însărcinată cu primirea corespondenței la sediul persoanei juridice (persoană desemnată cu această atribuție de către persoana juridică, iar nu de către partea litigantă care și-a ales domiciliul procesual la sediul persoanei juridice) ori, în lipsa acestora, de administratorul clădirii sau, în lipsa acestuia din urmă, dacă procesul-verbal întocmit în acest scop a fost semnat de paznicul ori de agentul de pază, potrivit art. 162 alin. (1) C. proc. civ.

Prin urmare, dacă o parte și-a ales domiciliul procesual la *sediul locului de muncă*, fiind indicată persoana juridică angajatoare ca persoană însărcinată cu primirea actelor de procedură, procedura de comunicare a citațiilor sau a altor acte de procedură este legală în ipoteza în care, de pildă, funcționarul persoanei juridice, însărcinat de aceasta cu primirea corespondenței, semnează de primire dovada de înmănare.

În cazul descris anterior, locul de muncă constituie un domiciliu procesual ales în înțelesul art. 158 alin. (1) C. proc. civ., iar nu „locul cunoscut unde își desfășoară permanent activitatea curentă” în sensul art. 155 alin. (1) pct. 6 teza finală C. proc. civ., acesta din urmă fiind aplicabil numai în ipoteza în care partea nu are un domiciliu procesual ales și nici nu locuiește la domiciliu sau la reședință ori într-un anumit loc care nu reprezintă nici domiciliu, nici reședință în sensul legii civile.

Dând un alt exemplu, în ipoteza în care reclamantul și-a ales domiciliul procesual la locul de muncă, respectiv în București, sectorul 4, B-dul Splaiul Independenței nr. 5, la sediul Curții de Apel București, persoana juridică însărcinată cu primirea actelor de procedură de către reclamant este însăși curtea de apel, nefiind necesar ca reclamantul să nominalizeze suplimentar și o persoană angajată la serviciul de registratură al acestei instanțe. Ca atare, procedura citării reclamantului este legal îndeplinită dacă dovada de înmănare a citației a fost semnată de către un funcționar desemnat cu primirea corespondenței.

De asemenea, în practica judiciară sunt foarte frecvente cazurile în care partea își alege domiciliul sau sediul procesual la sediul profesional al avocatului care îi asigură reprezentarea în proces, fiind fără relevanță forma de organizare a profesiei de avocat (cabinet sau societate profesională). Într-un astfel de caz, este necesar ca partea să precizeze în mod expres aceasta și să indice cabinetul ori societatea de avocatură din care face parte avocatul și la sediul profesional al căruia și-a ales domiciliul sau sediul procesual.

Prin urmare, nu este necesară indicarea de către parte a unui anumit avocat din cadrul cabinetului sau al societății profesionale de avocatură spre a primi actele de procedură, căci însuși cabinetul (avocatul) sau societatea profesională a fost însărcinat(ă) cu această atribuție.

Potrivit art. 162 alin. (1) C. proc. civ., (...) atunci când actul (*actul de procedură* – *n.n.*) urmează a fi înmănat unui avocat (...) se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care va semna dovada; în lipsa acestora, înmănarea citației sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă, paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea și calitatea sa.

Dacă s-ar primi interpretarea potrivit căreia partea trebuie să nominalizeze un anumit avocat din cadrul cabinetului sau al societății profesionale de avocatură pentru primirea actelor de procedură, textul art. 162 alin. (1) C. proc. civ. nu ar mai fi aplicabil, căci numai avocatul ar fi îndrituit să primească actele comunicate.

Prin urmare, în cazul dat, procedura se consideră legal îndeplinită dacă dovada de îndeplinire a comunicării este semnată de funcționarul sau de persoana însărcinată cu primirea corespondenței din cadrul cabinetului sau al societății ori, în lipsa acestora, de administratorul clădirii sau, în lipsa acestuia din urmă, dacă procesul-verbal întocmit în acest scop a fost semnat de paznicul ori de agentul de pază, potrivit art. 162 alin. (1) C. proc. civ.

Dacă partea a indicat o adresă drept domiciliu sau, după caz, sediu procesual, însă nu a precizat numele ori denumirea persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, citarea și comunicarea altor acte de procedură se vor face fără a se lua în considerare domiciliul sau sediul ales, urmând a fi respectate regulile prevăzute de art. 155 sau art. 156 C. proc. civ. Astfel, în ipoteza specificată anterior, dacă partea a fost citată totuși la domiciliul procesual ales, procedura de citare nu se va considera legal îndeplinită, cu atât mai mult cu cât la domiciliul procesual ales nu se află persoana indicată ca destinatar și, ca atare, agentul procedural nu o poate găsi și identifica.

g) *Domiciliul sau sediul procesual ales poate fi schimbat pe parcursul desfășurării procesului, cu respectarea art. 172 C. proc. civ.*

Potrivit art. 172 C. proc. civ., dacă în cursul procesului una dintre părți și-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoștințe instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum și partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înștiințează instanța despre schimbarea locului citării; în cazul în care partea nu face această încunoștințare, procedura de citare pentru aceeași instanță este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.

Aceste dispoziții legale sunt aplicabile și în ceea ce privește schimbarea în cursul procesului a domiciliului sau a sediului procesual ales. Sancțiunea care intervine în cazul în care partea omite să facă o atare încunoștințare vizând schimbarea domiciliului sau a sediului procesual ales este aceea că procedura de citare se va considera legal îndeplinită la vechiul loc de citare, pentru aceeași instanță.

Apreciem că renunțarea unilaterală la contractul de asistență juridică nu implică în mod automat și renunțarea părții la alegerea de domiciliu făcută la sediul profesional al avocatului care o reprezintă în proces, fiind necesar ca partea sau avocatul să arate în mod expres și că renunță la alegerea de domiciliu sau de sediu ori, după caz, la însărcinarea privind primirea actelor de procedură, întrucât domiciliul sau sediul procesual ales nu constituie obiect al contractului de asistență juridică. În majoritatea cazurilor practice o atare problemă nu se ridică, întrucât persoanele vizate aduc la cunoștința instanței faptul că, odată cu renunțarea unilaterală la contractul de asistență juridică, încetează și însărcinarea de primire a corespondenței la domiciliul sau la sediul procesual ales.

h) *Alegerea de domiciliu sau de sediu procesual implică și acordul persoanei la adresa căreia se vor comunica actele de procedură, o atare însărcinare constituind în sine un mandat.*

Dacă persoana indicată de către parte la domiciliul sau la sediul procesual ales refuză primirea corespondenței, alegerea de domiciliu sau de sediu nu este operantă, fiind necesar ca partea să își aleagă un alt domiciliu sau sediu procesual, în caz contrar, actele de procedură urmând a-i fi comunicate în condițiile art. 155 sau art. 156 C. proc. civ.

i) *Procedura de comunicare nu este legal îndeplinită în ipoteza în care în citație sau, după caz, în comunicare nu este menționată persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, ci numai adresa domiciliului sau a sediului procesual ales.*

În situația descrisă, procedura nu este legal îndeplinită, întrucât la domiciliul sau la sediul procesual ales nu se găsește persoana destinatarului înscris în citație sau în comunicare, astfel încât agentul procedural, necunoscând persoana însărcinată de destinatar cu primirea actelor de procedură, nu poate face corespondența dintre persoana destinatarului și adresa menționată în citație sau în comunicare.

■ Invocarea necompetenței secțiilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești sau, după caz, a completelor specializate ale aceleiași secții

Potrivit art. 136 alin. (1) și (4) C. proc. civ., *dispozițiile prezentei secțiuni (privind necompetența și conflictele de competență – n.n.) privitoare la excepția de necompetență și la conflictul de competență se aplică prin asemănare și în cazul secțiilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești, care se pronunță prin încheiere. (...); dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul completelor specializate.*

În primul rând, normele care vizează „competența” specializată a secției sau a completului unei instanțe nu constituie norme de competență, ci norme de organizare judiciară.

Astfel, sediul de reglementare a secțiilor și completelor specializate se găsește în legea de organizare judiciară, iar simplul fapt că, în concret, secțiile și completetele specializate se înființează, la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, iar componența se stabilește de colegiul de conducere al instanței respective nu este de natură să conducă la o concluzie diferită, din moment ce atribuțiile menționate sunt conferite tot prin legea de organizare judiciară.

Apoi, dacă dispozițiile privind specializarea secțiilor și a completelor ar fi constituit norme de competență, prevederea de trimitere la regulile privitoare la excepția de necompetență și la conflictele de competență din cadrul art. 136 alin. (1) C. proc. civ. nu și-ar mai fi găsit vreo justificare, întrucât regulile respective li s-ar fi aplicat în mod automat în considerarea calificării de norme de competență, nefiind necesară corelația legală.

În al doilea rând, dispozițiile privitoare la excepția de necompetență și la conflictul de competență se aplică necompetenței specializate, ținându-se cont și de posibilitatea stabilirii unei corespondențe între aceste instituții.

De pildă, art. 131 C. proc. civ. nu este aplicabil întocmai competenței specializate, textul legal impunând verificări exclusiv sub aspectul competenței generale, materiale și teritoriale, competența specializată cercetându-se, în ipoteza cererii introductive de instanță, în condițiile art. 200 alin. (1) și (2) C. proc. civ., anterior fixării primului termen de judecată (aspect ce nu determină însă concluzia că o eventuală necompetență specializată nu poate fi invocată și ulterior acestui moment procesual, pentru motivele ce vor fi arătate în continuare).

În schimb, necompetența specializată se invocă prin intermediul excepției cu aceeași denumire și determină, în caz de admitere, declinarea competenței de soluționare a cauzei în favoarea secției sau a completului specializat competent, instanța pronunțându-se prin încheiere nesusceptibilă de nicio cale de atac.

Prima chestiune de practică judiciară neunitară privește momentul până la care poate fi invocată excepția de necompetență specializată și dacă aceasta poate fi ridicată, din oficiu, de către instanță.

Apreciem că problema menționată își găsește rezolvarea prin corelarea celor două aspecte specificate în debutul acestui comentariu.

În primul rând, dat fiind faptul că normele de competență specializată sunt norme de organizare judecătorească, acestea sunt de ordine publică și, ca atare, pot fi invocate, din oficiu, de către instanță.

În al doilea rând, din moment ce art. 130 C. proc. civ. reglementează aspectul invocării numai a necompetenței generale, materiale și teritoriale, iar nu și a necompetenței specializate, textul în discuție nu îi va fi aplicabil și excepției de necompetență specializată. Considerăm că specializarea secțiilor sau a completelor nu poate fi asimilată competenței materiale, din moment ce aceasta din urmă privește o delimitare în plan vertical a instanțelor, în caz de necompetență materială procesul fiind de competența unei instanțe de alt grad, potrivit art. 129 alin. (2) pct. 2 C. proc. civ., ceea ce nu este situația necompetenței specializate. Din moment ce excepția de necompetență specializată este absolută, aceasta va urma regimul juridic indicat în cadrul art. 247 alin. (1) C. proc. civ., putând fi, ca atare, invocată în orice stare a procesului.

Cea de-a doua problemă privește motivul de casare prin intermediul căruia se poate invoca în recurs necompetența specializată. În opinia noastră, nelegalitatea deciziei instanței de apel decurgând din încălcarea competenței specializate a secției sau a completului care a soluționat apelul se invocă prin intermediul motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 1 C. proc. civ. („când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale”), în considerarea caracterului acestor reguli de norme de organizare judecătorească, iar nu al pct. 3 al aceluiași alineat („când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe, invocată în condițiile legii”).

■ **Aplicarea în timp a O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru^[1] sub aspectul dispozițiilor procedurale vizând soluționarea cererii de acordare a facilităților pentru plata taxei judiciare de timbru, a cererii de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru etc.**

În conformitate cu dispozițiile art. 55 din O.U.G. nr. 80/2013, pentru cererile și acțiunile introduse până la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, timbrul judiciar se aplică, respectiv taxele judiciare de timbru se stabilesc și se plătesc în cuantumul prevăzut de legea în vigoare la data introducerii lor.

Potrivit art. 58 lit. a) din același act normativ, la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se abrogă Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 29 iulie 1997, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 24 C. proc. civ. prevede că dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare.

De asemenea, art. 25 alin. (1) C. proc. civ. specifică faptul că procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acestei legi.

O.U.G. nr. 80/2013 a intrat în vigoare la data de 29 iunie 2013, după noul Cod de procedură civilă (15 februarie 2013), și conține dispoziții procedurale speciale în cuprinsul său, cum sunt cele referitoare la procedura de soluționare a cererii persoanei juridice de acordare a facilităților pentru plata taxei judiciare de timbru sau a cererii de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru.

Dat fiind faptul că acest act normativ cuprinde inclusiv norme de procedură, precum și că a intrat în vigoare ulterior Codului de procedură civilă, devin incidente dispozițiile art. 24 și art. 25 alin. (1) C. proc. civ., motiv pentru care normele sale procedurale se vor aplica numai proceselor începute după data intrării în vigoare a ordonanței de urgență.

Art. 55 din O.U.G. nr. 80/2013 se referă la cuantumul taxelor judiciare de timbru și nu poate constitui temei pentru a aprecia că și normele procedurale cuprinse în acest act normativ se aplică numai proceselor începute după data intrării sale în vigoare, temeiul juridic pentru a fundamenta o astfel de soluție legală fiind reprezentat însă de art. 24 și art. 25 alin. (1) C. proc. civ.

Prin urmare, în ipoteza în care procesul este început anterior intrării în vigoare a O.U.G. nr. 80/2013, chiar dacă cererea persoanei juridice de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru este formulată ulterior intrării în vigoare a acestui act normativ, ea va fi guvernată de Legea nr. 146/1997, iar nu de O.U.G. nr. 80/2013.

■ **Natura juridică a termenului de 5 zile, prevăzut de art. 33 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 pentru formularea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru. Raportul acestuia cu dispozițiile art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă^[1], care prevăd că ajutorul public judiciar se acordă oricând în cursul judecății. Fixarea termenului de judecată pentru cererea de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru în etapa regularizării cererii de chemare în judecată**

Potrivit art. 33 alin. (2) teza I și teza a II-a din O.U.G. nr. 80/2013, dacă cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, reclamantului i se pune în vedere, în condițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă [în ultima formă republicată, art. 200 alin. (3) teza I C. proc. civ. – n.n.], obligația de a timbra cererea în cuantumul stabilit de instanță și de a transmite instanței dovada achitării taxei judiciare de timbru, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării instanței; prin aceeași comunicare instanța îi pune în vedere reclamantului posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, în termen de 5 zile de la primirea comunicării.

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008, ajutorul public judiciar se acordă oricând în cursul judecății, de la data formulării cererii de către persoana interesată, și se menține pe tot parcursul etapei procesuale în care a fost solicitat.

Din întregul conținut al primului text legal rezultă cu prisosință faptul că aplicarea lui este corelată cu procedura verificării și regularizării cererii, motiv pentru care

^[1] M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013.

^[1] M. Of. nr. 327 din 25 aprilie 2008.